

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 79

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

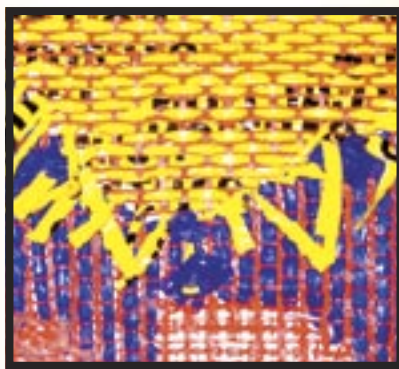
"וַיִּרֶץ לְקִרְאָתָם"

אברהם אבינו עזב את הקב"ה, את רגעי השיא של הרוחניות שלו בשביל לטפל בגשמיות של האורחים. בודאי שאנחנו חיבים לעזוב את הגשמיות שלנו בשביל הרוחניות של השני. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

עוזב את שיא הרוחניות שלו, בשביל לתת גשמיות לאלו שנדמו לערביים פחותים. אם עוזבים את שיא הרוחניות בשביל לטפל בגשמיות של השני ודאי שעלינו להפטר מהגשמיות שלנו בשביל הרוחניות של השני.

מה שהאכיל אברהם את המלאכים, היה יותר מסעודות שלמה במלכותו. אם שלמה המלך היה צריך לתת כל יום, לפי המידה של חסד של אברהם, לכל אחד לשון של שור, לא היה נשאר בקר בעולם. אברהם אבינו במעשיו הטובים ובחסדיו הרבים שגמל עם כל בני האדם, ביחס שהעניק לבריות, הפיץ את תורת החסד בעולם. כל מי שנכנס לבית אברהם היה יוצא שבע תענוגים וכבוד מלכים והיה הולך לדרכו ומספר בשבחיו של אברהם ובשבחה של מידת החסד. וקרני האור הגיעו למרחקים. מסוף העולם ועד סופו צלצלה שירת הבריות אשר זכו לטעום מנועם חסד אברהם, הפיחה במ חיים והלהיבה בלבותיהם אהבה בין איש לרעהו, רחמים וחמלה לכל יצור. נתרבו תלמידיו אשר למדו דרכיו והשתדלו להדמות לו, כל אחד התברך בלבבו - מתי אגיע למעשה אברהם?

לקבל אורחים? 'הקב"ה הוציא חמה מנרתיקה' כדי להכניסו! אך זה לא מנע את אבינו אברהם. ואחרי שזה לא עזר הקב"ה שלח לו מלאכים מן השמים כדי לרצותו. וכשהוא רק רואה אותם "וַיִּרֶץ לְקִרְאָתָם" (בראשית יח ב). קם ורץ. לאחר מכן כתוב: "וְאַל הִבְיָר רֵץ אֲבָרָהֶם" (בראשית יח ז). הוא הולך ושוטח שלשה שוורים, לתת לכל אורה לשון בחרדל. לשרה אמנו אומר: "מַהֲרִי...לוֹשִׁי נַעֲשִׂי עֲגוֹת" (בראשית יח ו) במהירות, בחפזון,

"וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרֶץ לְקִרְאָתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה" (בראשית פרק יח ב) התורה שמקמצת במלים מספרת לנו באריכות ובפרטי פרטים את מעשה החסד של אברהם. אברהם החליט להדבק במידותיו של הקב"ה ולגמול חסד עם כל הברואים של הקב"ה. מה עשה? "וַיִּשָּׂא אֶשֶׁל" (בר' כא לג) אש"ל - אכילה, שתיה, לינה וגם לוייה, ללוות את האורח. הוא פותח ארבעה פתחים לאהל, כדי שלא יחמוק לו עובר ושב, מכניסו מאכילו ומבקשו לברך. כשהאורח מברך: "ברוך תהיה אברהם", אומר לו אברהם: "לא לי תברך, אלא למי שברא את האוכל והמשקה. אם היה מברך - אוכל חנם, אם לא - משלם."

והנה מגיע הרגע שהוא עם יסורים הכי גדולים אחרי היום השלישי של המילה, בן 99 זקן מאד וחלוש, יושב בפתח האהל מצפה לאורחים ולא נח. למרות שהוא פטור מכל מצוה, כיון שאונס 'רחמנא פטריה' איש חסד האמיתי, אברהם, אינו מסכים לפטור עצמו ומחכה לאורחים. 'הקב"ה (ברחמיו) הוציא חמה מנרתיקה' (בבא מציעא פו:), בכדי שאברהם יכנס הביתה ולא יטרח. ביום לוחט כזה רק מלאכים יכולים להסתובב בחוץ. היכן כתוב עוד ש'הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה'? אצל הנביא מלאכי: "כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא פֶּעַר פְּתַנּוּר" (מלאכי ג ט). עשינו פעם את החשבון שהחום היה אז קרוב ל- 1500 מעלות צלסיוס. כתוב שהחום יהיה שבעתיים מחום ביום רגיל. אם ביום רגיל הממוצע בקיץ הוא 30 מעלות, כפול 49, כלומר-קרוב ל- 1500 מעלות. כשאברהם יוצא החוצה, זה כמו לקפוץ לגיהנם, בשביל להביא אורחים. ראיתם פעם שמישהו רץ לגיהנם בשביל

טרי, לא את העוגות שנשארו מאתמול. וכל זאת כי יש שלשה שנדמו בעיניו כערביים, עובדי עבודה זרה ופחותים.

באותה שעה שהיה מדבר אברהם עם השכינה ככתוב: "וַיִּקְרָא אֵלָיו בְּאֵלֵי מִמְרָא" (בראשית יח א). הוא אומר לקב"ה: רבונו של עולם "אַל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדֶךָ" (שם יח ג). תמתין לי קמעא, יש אורחים בחוץ, אני חייב לגשת אליהם. אדם בשיא השיאים של החיים שלו, בשעה שה' נמצא עמו ומדבר אליו, לא אליהו הנביא, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, מניח אותו,

אנשים רעים וחטאים

אבל פנה אחת בחשכתה הקדירה את פני העולם, לא חדרו שמה קרני אור חסד אברהם, סתמו אוזניהם ואתמו לבותיהם, מתוך רוב טוב שהעניק להם הקדוש ברוך הוא. אברהם איש החסד חי באהלים, בה בשעה שהיו שכונות יוקרה - 'סדום ועמורה'. זה היה הסוסייטי של אז. "וַאֲנָשִׁי

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

האם בית המקדש יבנה קודם לבוא המשיח?

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף מ"ג ע"ב

שאלה: שמעתי שיתכן שיבנה בית המקדש קודם ביאת המשיח, רצוני לברר: האם יש לזה מקור?

תשובה: כדף מ"ג ע"א מובאים דברי הברייתא שאם אמר: 'הריני נזיר ביום שכן דוד בא' מותר לשתות יין בשבתות וימים טובים, ואסור לשתות יין כל ימות החול' ופירש רש"י שבימי החול אסור לו לשתות יין שאנו מקימים שכן דוד בוא ביום זה, אבל בשבתות וימים טובים מותר לו לשתות יין, שאין בן דוד בא בשבת ויום טוב.

שתיית יין לכהן בזמן הזה

בתענית (י"ז ע"א) אמרו; שכהן היודע מאיזה משמר הוא, אבל אבא אינו מכיר בית אב שלו, 'אסור (לו) לשתות יין כל אותה שבת'. פירוש: כהן אסור לו לשתות יין בשעה שעובד בבית המקדש, ומטעם זה כהן שיודע שיום זה היה בית אב שלו עובד את העבודה בבית המקדש, אסור לו לשתות יין, שאנו מקימים שמיד יבוא משיח ויצטרך לעבוד עבודה, ואם אינו יודע מאיזה בית אב הוא, אבל יודע שבשבוץ זה היה בית אב שלו עובד בבית המקדש, אסור לו לשתות יין כל השבוע, שכל יום יתכן שביית אב שלו היו עובדים, ויצטרכו לעבוד אם יבוא היום המשיח.

אינו מכיר משמרתו

הרמב"ם (פ"א מביאת מקדש ה"ז) ו'החינוך' (מצוה קנ"ב) פסקו כן להלכה, שאף בזמן הזה כל כהן היודע מאי זה בית אב הוא, ויודע שבתי אבותיו קבועים הם בעבודת היום, אסור לו לשתות יין כל אותו היום, היה יודע מאי זה משמר ואינו מכיר בית אב שלו אסור לשתות כל אותו שבת משמרתו עובדין בה, אבל אם אינו מכיר משמרתו ולא בתי אבותיו, אין חוששין שמא יבנה המקדש, ומותר

בשתיית יין, (ועיין בראב"ד בהשגות וכן דעת רש"י שחולקים).

קושית 'המנחת חנוך'

מדברי הגמ' בתענית מבואר: שכהן שמכיר משמרתו אסור לו לשתות יין באותו שבוע, ומשמע שאפילו ביום השבת אסור בשתיית יין, והקשה 'המנחת חנוך', שהרי כאן במס' עירובין מבואר, שהאומר: 'הריני נזיר ביום שכן דוד בא', מותר לשתות יין בשבתות וימים טובים, שאין המשיח בא בשבת, ואם כן גם כהן שיודע משמרתו יהא מותר לשתות יין בשבת ויום טוב, אפילו באותו שבת שמשמרתו עובדים, שהרי אין לומר שמא יבוא משיח בשבת.

בית המקדש קודם לביאת המשיח

בירושלמי במס' מעשר שני (פרק ה' הלכה ב'): אמר רבי אחא: זאת אומרת

שביית המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד, ודורש כן מהמקרא: 'וְיָדָם עָנְבָ תִשְׂתֶּה חֲמָר' (דברים לב יד, יעויין בפירוש 'פני משה' מה שפירש בזה). ו'במראה הפנים' מפרש שהוא נדרש מהכתוב (בראשית מט יא) שבירך יעקב אבינו ליהודה: 'אֶסְרֵי לְגַפְנֵי עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְנֵי אֶתְנֹה' ותרגם אונקלוס: 'שֶׁהַכּוּנָה עַל בְּנֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ, (יִסְחָר יִשְׂרָאֵל לְקַרְתִּיהָ עִמָּא יְבַנְנֵה הִכְלִיָּהּ), והמשך הכתוב: 'כִּפְסֵם בֵּינָן לְבָשׁוּ וּבְרָדִם עֲנָבִים סוּתָה' ותרגם יונתן: 'שֶׁהַכּוּנָה עַל מֶלֶךְ הַמִּשְׁיחַ, (וְיִלְתִּית מְלִיךְ וְשׁוֹלְטָן דִּיקוּם

קְדָמוּי מְסַמְק טוֹרִיא מִן אָדָם קְטִילֵיהוֹן לְבוֹשׁוּי מְעַגְעָגִין בְּאֶדְמָא מְדָמָא לְעֶצוֹר דְּעֵנְבִין). הרי שתחילת הפסוק מדבר מבנין בית המקדש, וסוף הפסוק ממלך המשיח, הרי שבנין בית המקדש קודם לביאת המשיח.

ישוב המנחת חנוך

על פי האמור, מחדש 'המנחת חנוך'; שדוקא כשנודר על 'יום שכן דוד בא', הרי הוא מותר לשתות יין בשבתות וימים טובים, שאין בן דוד בא בשבתות וימים טובים, אבל בנין בית המקדש יוכל להיות קודם ביאת המשיח, ובית המקדש יכול ליבנות אפילו בשבת ויום טוב, ולכן נאסר לכהן המכיר את משמרתו לשתות יין בשבוע שמשמרתו מכהנת, אפילו בשבת ויום טוב.

(ניתן להוסיף בזה, דיעוין בהשגת הראב"ד שכתב על דברי הרמב"ם: "אמר אברהם כמה דבריו חלושים וקלושים, וכי כשיבנה בית המקדש לא יהיה שם מצרף ומטהר ומודיע המשמרות הראויות ושבתם ויומם ואיזה שהות יהיה לקביעותם". ולדברי 'המנחת חנוך' מיושבים דברי הרמב"ם, שמה שחששו לכהן המכיר את משמרתו, הכוונה באם יבנה בית המקדש קודם ביאת המשיח).

בנין בית המקדש בשבת

ומסיים 'המנחת חנוך': ואל יקשה בעיניך היאך יבנה בית המקדש בשבת, הא אין בנין בית המקדש דוחה שבת ויום טוב (עי' רש"י שמות ל"ה ב'), שכבר פירש רש"י במס' ראש השנה (ל. ד"ה אי נמי דאיבני בלילה) שבנין בית המקדש במהרה בימינו יהיה בידי שמים, ויוכל ליבנות אף בשבת ויום טוב, וכן כתב רש"י במס' סוכה (מ"א. ד"ה אי נמי): שאף שאמרו: 'דאין בנין בית המקדש דוחה יום טוב, הני מילי בנין הבנוי בידי אדם, אבל מקדש העתיד שאנו מצפיין, בנוי ומשוכלל, הוא יגלה ויבוא משמים, שנאמר: 'מִקְדָּשׁ ד' כּוּנְנֵי יְדִיָּהּ'. ויהי רצון שתחזינה עינינו בשובר לציזון ברחמים. ■

מצוות

הכנסת אורחים

מה הביא את אברהם אבינו לפתוח אש"ל בבאר שבע?

שגביר העיר, מרושש כלכלית והינו מחוסר אמצעים בסיסיים לעשיית ליל הסדר. באו לרב וספרו לו על הבעיה. אמר להם: כתוב: "אֲשֶׁרֵי מְשָׁכִיל אֶל דָּל" (תהילים מ"א, ב') כלומר צריך שכל עבד הרל. הורה להם הרב לומר לעשיר, שלאחר תפילת יום טוב בבית הכנסת, כשכולם יבואו לרב לברך ולהתברך בברכת "חג שמח", יזרזו העשיר ויגיע ראשון וילחש לרב "חג שמח" לתוך אוזנו.

אני, אם אעשה בכני אדם שהם בצלמו של הקב"ה על אחת כמה וכמה! אותה שעה: "נִיטַע אֶשָׁל בְּבָאָר שְׁבַע" (בראשית כא לג) - 'אכילה' 'שתיה' 'לוייה'.

בערב פסח התברר לגבאי עיר אחת

וכך היה. מיד לאחר שלחש לרב "חג שמח" אמר הרב בקול רם: "אין מה לעשות, הכל חמץ! שלא תעזו להכנס למטבח!" שמע הקהל שיש יהודי שנשאר ללא צרכי החג ומיד התארגנו וכל אחד קבל ע"ע משימה להביא פריט מסוים משלחן ליל הסדר. תוך דקות סופקו לעשיר כל צרכי החג. "אֲשֶׁרֵי מְשָׁכִיל אֶל דָּל". ■

מדוע החליט אברהם אבינו לפתוח מלון בבאר שבע לעשות חסד עם העוברים והשבים?

אומר המדרש 'שוחר טוב' (ל"ז, א') וכן מובא בילקוט שמעוני (תהלים לו תשכ"ח):

'אלמלא שקנא אברהם, לא היה קונה שמים וארץ. אימתי קנא, כשאמר למלכי צדק: "כיצד יצאת מן התיבה?" אמר לו: "ומה בצדקה שעשינו שם". אמר לו: "ומה צדקה עשיתם בתבה וכי עניינם היו שם והלא לא היו שם אלא נח ובניו ועם מי הייתם עושין צדקה?" אמר לו: "עם הבהמה וחיה ועוף, לא היינו יושנים, אלא נותנים היינו לפני זה - ולפני זה."

אותה שעה אמר אברהם: "ומה אלו אילולי שעשו צדקה עם בהמה וחיה ועוף, לא היו יוצאין וכיון שעשו צדקה יצאו,

סגולה

סגולה לבנים - שמחה

לסגולות צריך, רק כשהצדיק מבטיח ולא כשהקב"ה מבטיח

ומן הכתובים שנאמר: "אִם הַבָּנִים שְׂמֵחָה" (תהלים קיג ט). שאלה הבת: ומכיון ששרה צחקה לשם סגולה, למה התרעם עליה הקב"ה? השיב לה אביה: סגולה צריכים לעשות רק שצדיק מבטיח. כשהקדוש ברוך הוא בעצמו מבטיח אין צורך בסגולות. זה היה חטאה של שרה. ■

שמחה. כשהרב הקדוש רבי שמואל בא לביתו ספרה לו בתו את דברי הצדיק. אמר לה אביה: דבר זה למד הצדיק מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים. מן התורה שנאמר: "וַתִּצְחַק שָׂרָה" (בר' יח יב) ואחר ילדה את יצחק. מן הנביאים שנאמר: "דְּנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה פִּצְחֵי רַגְלָהּ וְצִהְלִי..." (ישעיה נד א).

בתו של הרב הקדוש רבי שמואל מקמינקא ז"ל היתה עקרה. פעם אחת הזדמן הצדיק רבי רפאל מברשד ז"ל לעיר, אך רבי שמואל בדיוק נעדר אז מביתו. נמלכה בתו והלכה לצדיק האורח ובקשה שיברך אותה שתלד.

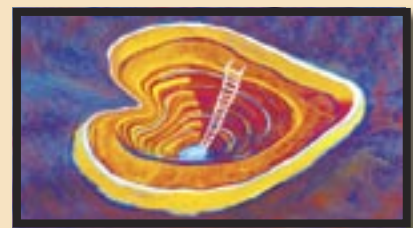
אמר לה הצדיק: "סגולה לבנים היא

תפילה

"ולא תתורו אחרי לבבכם"

הרשעים מצויים ברשות לבם, אבל הצדיקים לבם ברשותם

ימ"ש פצצות ואחת מהן נפלה על בית הדין וכל הבנין נהרס וכשהתחילו לפנות ההריסות מצאו את הבעל והאשה הרוגים רח"ל ור' יחזקאל זצ"ל יושב בין ההריסות על כסאו שלם בלא פגע ושפתיו רוחשות תפילה והיה הדבר לפלא. לימים כשעלה לא"י שאלוהו: בזכות מה ניצל ממות לחיים? אמר: "כל בקר כשאני קם ולוקח הטלית אומר אני, ד' הפסוקים ובתוכם הפסוק: "מִה יִקַּר חֲסֵדְךָ אֱלֹקִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנָפֶיךָ יִחְסִינֶן" (תהלים לו ח) אני מבקש רבש"ע רצוני ובקשתי לחיות כל ימי תחת כנפיך ואני מבקש זאת לאט ובכונת הלב וממילא תחת כנפיו שלו ית' לא קורה רעה ח"ו". ■

(מובא ב'עבודת גרשוני' מאור ההר): במלחמת העולם השניה ור' יחזקאל זצ"ל יושב בכיה"ד בלונדון ששם שימש כאב"ד באו לפניו בעל ואשתו ששטחו לפניו טענותיהם בתוך כך הטילו מטוסי גרמניה

איתא בחז"ל (מ"ד קהלת פרשה ה) ומובא בר' בחיי (בפר' תולדות כז מא) 'הרשעים ברשות לבם שנאמר: "וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ בְלָבוֹ" (בראשית כז מא) "אִמֵּר נָכַל בְּלָבוֹ" (תהילים יד א) "וַיֹּאמֶר יִרְבְּעָם בְּלָבוֹ" (מל' א יב כו). אבל צדיקים לבם ברשותם דכתיב: וְחֵנָה הִיא מְדַבֵּרַת עַל לִפְהָ (שמואל א, א יג) "וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לָבוֹ" (שמואל א כז א) "וַיִּשָׁם דָּנִיאֵל עַל לָבוֹ" (דניאל א ח) דומין לבוראם שנאמר: "וַיֹּאמֶר ד' אֶל לָבוֹ" (בראשית ח כא).

יְנַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית

סיפר בנו של הגר"י אברמסקי זצ"ל

פרשת וירא

"וד' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ד'.. כאשר דבר"

"אמר" זו לשון רכה. "דבר" זו לשון קשה. להבטיח את יצחק אפשר בלשון רכה, אבל לקבל צדיק כמוהו, אפשר רק בלשון קשה

הרה"ג שלמה לוינשטיין מיוחד ל'גנזי המלך'

"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים.." (בראשית י"ח, ב')

שואל ה'גן רווח: לנו ידוע שמדובר במלאכים, אבל לאברהם אבינו זה לא היה ידוע. כיצד לא שמ לב שהם מלאכים, הלא חז"ל אומרים שמי שלא ילוד אשה - אין לו צל (יבמות קכ"ב).! התשובה היא: שהענין התרחש **ב'היום'** (שם פס' יא), כלומר בצהרים כשאין כלל צל!

"ויאמרו אליו איפה שרה אשתך.." (בראשית י"ח, ט')

מה רצו המלאכים משרה? אומר הרב מציבין: שהמלאכים ידעו מה נעשה בשמים והבינו שאברהם מאד חשוב שם. כשירדו לארץ נאמר להם לגשת אל אברהם וראו שהוא מתנהג עמהם ב"רגילות", דהיינו רץ להביא להם בקר והתקין להם סעודה, ללא כל יחודים וכונות... חשוב שאולי הוא מל"ו הצדיקים הסטרים, שלא רואים בגלוי את עבודת הקדש שלהם. ואולי דרך שרה אמנו יראו את היחודים והכונות. כששאלו אותו: **איפה שרה אשתך?** ענה להם: גם היא כמוני, "נסתרת" ולא תראו אצלה דבר...

"..אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה" (בראשית י"ח, ל"ב)

בספר 'זאת ליהודה' מסופר כי בזמן מלחמת ששת הימים, הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת 'פורת יוסף' גייס עשרה אברכים למשימה אחת ויחידה - למוד תורה ללא הפסק, 'אף לא לשמיעת חדשות'. הרעיון היה שאם היו עשרה צדיקים בסדום, לא היתה מושמדת, אזי עשרה צדיקים שכל הזמן לומדים, בודאי

ובודאי שד' יציל את כל העיר בעבורם!
"ואת האנשים אשר פתח הבית הכו פסגורים מקטן ועד גדול.." (בראשית י"ט, א')

המלאכים משכו את לוט חזרה לתוך הבית ואת הדלת סגרו והיכו בסגורים את האנשים אשר פתח הבית. מדוע סגרו המלאכים את הדלת, הלא האנשים כבר הוכו בסגורים? אומר הרה"צ הרב שלום שברדון זצ"ל: כאשר הוציאו המלאכים את לוט מסדום, אמרו לו לא להביט אחורה, כיון שלוט היה רשע כמו אנשי עירו ולא היתה לו הזכות לראות כיצד הם נענשים. כך גם כאן - ללוט לא היתה הזכות לראות כיצד מקבלים הרשעים את הפורענות. המלאכים סגרו הפתח כדי שלוט לא יראה ורק אח"כ הכו אותם בסגורים!

"ואת האנשים אשר פתח הבית הכו פסגורים מקטן ועד גדול.." (בראשית י"ט, א')

המילים **"מקטן ועד גדול"** היו צ"ל בתחילת הפסוק, כלומר "ואת האנשים מקטן ועד גדול הכו בסגורים"...

אומרת הגמרא (ע"ז י"ב): **"ת"ר: לא יתה אדם מים בלילה ואם שתה דמו בראשו, מפני הסכנה. מאי סכנה? סכנת שבריו."** מהו אותו 'שבריו'? אומר רש"י (שם): **"שד הממונה על מכת סגורים."** ושאלת הגמרא: ואם האדם חייב לשנות בלילה, (ואם צחי מאי תקנתיה?) מה יעשה? מיעצת הגמרא, שיאמר: **'משברירי, ברידי, רירי, רירי, רי'** מסביר רש"י: **'השד כאשר הוא שומע מיעוט תיבות אות אחר אות עד רי וכן הוא**

"וד' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ד'.. כאשר דבר" (בראשית כ"א, א')

למה מופיע כפל הלשון **"כאשר אמר"** ו**"כאשר דבר"**? אל ה'אמרי חיים' הרבי מוויז'ניץ, הגיע יום אחד חסיד ובקש מהרבי ברכה לילדיו. הרבי הבטיח לו בשנה הבאה ברית. לאחר שנה דבר לא קרה. שוב הגיע החסיד ושאל מה עם ההבטחה? ענה לו ה'אמרי חיים': **"ד' הבטיח ליעקב אבינו ושמרת'ך"** ואע"פ כן יעקב אבינו פחד, שנאמר: **"ויירא יעקב מאד"** (בראשית ל"ב, ח'). ממה הוא פחד? שמא יגרום החטא ואני לא ד' ואתה לא יעקב..."

אומר ה'חתם סופר': **"אמר"** זה בלשון רכה, שכתוב: **"כה תאמר לבית יעקב"**. **"דבר"** זה לשון קשה. ד' פקד את שרה כבר בהתחלה, **"כאשר אמר"**, אלא שהובטח לשרה בן ולא סתם בן, אלא יצחק אבינו שיקים את כל בית ישראל. אבל בכך קשה לא זוכים סתם כך. עבור בן כזה צריך להיות בעקרות תשעים שנה, עם בזיונות, עם דמעות ועם הגר כאשר אברהם שתוליד את ישמעאל. כך מקבלים את יצחק!

"וד' פקד את שרה כאשר אמר"; **"אמר"** זו לשון רכה, שהבטיח לה את יצחק, אבל כדי לקבל את יצחק **"ויעש ד' לשרה כאשר דבר"**, לשון קשה.

אומרת הגמרא (יבמות קכ"א): **"ת"ר: מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין, שנפלה לבור הגדול וכו' והודיעו לרבי חנינא בן דוסא, שעה ראשונה - אמר להם: "שלוש" שניה - אמר להם: "שלוש". שלישי - אמר להם: "עלתה". אמר לה: "בתי, מי העלך?" אמרה לו: "זכר של רחלים נודמן לי וזקן מנהיגו". אמרו לו: "נביא אתה?" אמר להם: "לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא דבר שהצדיק מתעסק בו - יכשל בו וזרעו!"**

שואל ה'חתם סופר': את סדום היה אפשר להעניש בכל מיני צורות. למה ד' בחר דוקא בעונש של אש? מפני שלוט היה בנו של הון, שמת על קדוש ד' בעת שהושלך ע"י נמרוד לכבשן האש. על-מנת להציל את לוט מתוך ההפיכה, היו צריכים לעונש זה כדי שתהיה לו סבה טובה להנצל בזכות אביו! כי אם העונש שנבחר היה ברד, לא היתה ללוט כל סבה להנצל! לכן בזכות אברהם בחר ד' בסוג העונש על סדום שיהיה אפשר להציל את לוט...

"ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור.." (בראשית כ"ב, ה')

"..גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק: וירע הדבר בעיני אברהם על אודת בנו" (בראשית כ"א, י' - י"א)

"על אודת בנו", למי הכוונה? אומרת הגמרא (בבא בתרא קל"ג): אל תלך למקום שכותבים צוואה ובה מעבירים את הירושה מן אחר לבן שני ואפילו מן לא טוב לבן טוב. ומדוע? הרי, אם הבן לא טוב, לא מגיע לו ועדיף שהבן הטוב יקבל זאת? אומרת הגמרא: אל תעשה זאת, כי שמא מהרע הזה יצא בן טוב! באה שרה ואומרת: **"כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"**, כי זה בן רע. **"וירע הדבר בעיני אברהם על אודת בנו"**

בנו" הכוונה על בנו של ישמעאל, שמא הוא יהיה טוב!

"ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור.." (בראשית כ"ב, ה')

הגמרא אומרת (קדושין ס"ח): **"שבו לכם פה עם החמור"** - **'עם הדומה לחמור'**! וכמה הם דומים לחמור? כמו שלחמור אין יחוס אחר אביו, כך גם הגויים אין להם יחוס **"בשר תמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם"** (יחזקאל כ"ג, כ'). שואל ה'בית הלוי': למה דוקא כאן החליט אברהם אבינו לרמוז שלגויים אין יחוס?

ד' אמר לאברהם אבינו: **"כי ביצחק"**

יקרא לה זרע" (בראשית כא יב), למרות שישמעאל היה חי. מאותו רגע עבר אברהם לעקור את האהבה של אבא לבן כלפי ישמעאל. לאחר מכן הודיע ד' לאברהם על העלאת יצחק לעולה. כשמגיעים להר המוריה, חשש אברהם אבינו שאז תתעורר האהבה שלו כלפי ישמעאל, שיתנחם כביכול בכך היחיד שיוותר לו לאחר עקירת יצחק ובכך הוא עלול לפגום בנסיון העקידה, שאז הוא כביכול לא שוחט את בנו יחידו, כי הרי יש לו בן אחר להתנחם בו. מה עשה אברהם? אמר לנעריו: **שבו לכם פה עם החמור"**. ישמעאל לא מיוחס אלי. אתם, אין לכם יחוס!

"וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחו בסכך.." (בראשית כ"ב, י"ג)

ב'קלם' היו מתחנכים על שליטה עצמית ומשמעת עצמיים. הגה"צ הרב אליהו לופיאן זצ"ל היה תלמיד של ה'סבא מקלם'. פעם עמד בתחנת אוטובוס והמתין עם אנשים נוספים, שלאחר זמן החלו לגלות סימני עצבנות גלויים בגין העכוב בהגעת האוטובוס. לפתע הסיט ר' אליהו את ראשו לראות אם האוטובוס מגיע, אך מיד הסב את ראשו ונוף בעצמו: **"לו הייתי עתה בקלם, הייתי 'חוטף' על כך! מדוע הייתי צריך להפנות את הראש? וכי בשל כך האוטובוס יגיע מהר יותר? ודאי שלא, אלא שנכנעת לרגש הסקרנות. וכי אינך 'בעל הבית' על עצמך?"** פעם נכנס ה'סבא מקלם' לישיבה וראה בחור עומד ורגלו מונחת על הספסל. הפסיק הסבא את הסדר והחל לשאת דרשה: **"למה הניח הבחור את כף רגלו על הספסל? אם תאמר ששם זאת ככוונה, הרי הוא מזיק ואם כן הוא אינו אדם כלל! ואם תאמר שלא עשה זאת בכונה, הרי סכנה להיות במחיצתו, כי מי יודע מה הוא עוד מסוגל לעולל 'ללא כונה'?! הרי הוא אינו שולט על עצמו..."** כשהגיע רבי אליהו לקלם ונכנס לבית המדרש, החל ה'סבא מקלם' לדבר עמו ואף אחד מהבחורים שישבו בית המדרש לא הביט לאחור לראות עם מי הסבא מדבר.. היתה להם שליטה מוחלטת על כל איבר ואיבר! אמר ה'סבא מקלם' על הפסוק: **"וישא אברהם את עיניו וירא"**, שגם ראה פשוטה, לכאורה, מחייבת עבודה עצמית. כי כתוב שאברהם נשא את עיניו ורק אח"כ ראה את האיל. אין כאן אפוא כלל הפקרות של העינים. ■

"וירץ לקראתם"

>>> המשך מעמ' 1

רבי ירמיה בן אלעזר: "עיקר שלוותה של סדום לא היתה אלא חמשים ושנים שנה, ומהם עשרים וחמש שנה היה הקב"ה מרעיש עליהם הרים ומביא עליהם זוערות כדי שיעשו תשובה ולא עשו". הם לא הבינו. הם דברו על אסונות טבע; הגזים גרמו שהלכה הרוחתת תפרוץ ממעכה האדמה, הם דברו על שיטפונות שבאים בגלל מזג האוויר, ההוריקנים הם תוצאה של התחממות ושנוני מזג האוויר את הכל הם תרגמו בשוף טבעי. הקב"ה מרעיש אותם במשך 25 שנים בצרות צרורות שיתעוררו להתבונן, אך דבר לא עזר.

מסירות הנפש

כשגילה הקב"ה לאברהם אבינו את העונש הצפוי לסדום, מה היה אברהם אבינו צריך לעשות? לשמוח! סוף סוף הרשעים יעשו והצדק יצא לאור, עכשיו יראו את כח המשפט. היה לו לשמוח על משפט הרשעים המהרסים ומחריבים את העולם, שסותרים את בניני החסד שהוא בונה בעמל רב כמו שכתוב: **"ויבאבד רשעים רנה"** (משלי א') **"מיתת הרשעים טוב להם וטוב לעולם"** - שהחרבן הוא רווח והצלה לעולם.

אבל אברהם אבינו, איש החסד, מלמד סנגוריה על סדום ועמורה, הוא נכנס בעובי הקורה ומוסר את נפשו, להתוכח עם הקדוש ברוך הוא: **"אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר"** .. **"אולי יחצאון חמשים הצדיקים חמשה"** .. **"אולי ימצאון שם ארבעים... שלשים..."** (בראשית יח כד - לב) האם אברהם לא מגזים? וכי הקב"ה לא יודע כמה יש? ד' לא יודע מה הוא עושה? אתה יותר חסיד ממנו? אלא שאברהם לא רוצה שימותו הרשעים, הוא רוצה שיכירו את האמת. הוא רוצה שיזכו גם הם לגן-עדן לכן הוא מבקש והוא מתחנן וד' ממתין לו. כשמבין אברהם אבינו שאפילו 10 אינן, הוא יורד בצער מן הענין ומבין שלא יוכל לעזור. כשהוא אמר 50 וירד ל-40 הוא התכוון שלפחות 4 ערים ינצלו מה-5. כשהוא אומר 30 הוא עדין מקוה שלפחות 3 ערים ינצלו. הוא הבין שצריך להיות בכל מקום **"עשרה צדיקים לכל כרך וכרך כי ה' מקומות יש"** (רש"י). למה עשרה? מסביר האבן עזרא (פס' כו): **"וטעם 'בתוך העיר', שהם יראים את השם בפרהסיא'** צריך שיהיו עשרה צדיקים בתוך העיר שעובדים את ה' בפרהסיה ויראים אותם כולם. ושאינם מתבישים. אם יש עשרה בתוך העיר, אז ד' יסלח בעבור העשרה. מסביר הספורנו (פס' כח): **"שפחות עשרה לכל כרך לא תהיה עדה מצלת'** צריך עשרה, עדה של מחזירים בתשובה. אם יש עשרה שמחזירים בתשובה, יש סכוי לעיר הזאת שפעם תחזור בתשובה כי יש ממי ללמוד. שוה להשאיר אותם. אברהם אבינו נלחם

סדם רעים וחסאים לד' מאד" רבותינו אומרים: 'אנשי סדום לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע עליהם הקדוש ברוך הוא'. אנשי סדום היו העשירון העליון, היה להם גשוג ופריחה. היה להם היי-טק, היה להם כל טוב. הם לא ראו ממטר אף אחד מאחיהם ולא שמעו קול שועת עניים. בחלל האויר נשאר קולות תחנוני הענים ושל השמימה. **"הכצעקתה הבאה אלי"**? (בראשית יח כא). כמו שאומרים היום: "מה זה עני? מה זה מובטלים? שילכו לעבוד!" ומכיון שהאהבה לבריות לא קיננה בלבם, תפסה השנאה את מקומה. הם שנאו את העני המושיט ידו לפת לחם. שמעתי מכמה אנשים בשנות חלדי שהם לא הולכים לכותל המערבי, מדוע? בגלל האביונים והעניים שמטרידים אותם בתפילה ובכל רגע מבקשים כסף. אע"פ שלא זוהי שכינה מכותל המערבי, אבל בשביל כמה שקלים הוא לא יבוא לשם.

בסדום ביטלו את קצבאות הילדים ואת המנות החמות ואמרו גם שלא צריך להוליד הרבה ילדים ומכיון שנטו מדרך החסד גם דרכי המשפט נתעותו אצלם. הרשעו הצדיק והצדיקו הרשע. חוקים של עיוות דין ומשפט חקקו ועל פיהם שפטו שופטיהם. עד שגזרו - אסור לגמול חסד. העושה חסד מתחייב כנפשו. מספרת הגמרא (סנהדרין קט:): מעשה בבערה שהיתה מוציאה לחם לעני. התגלה הדבר, מרחו אותה בדבש, שמו אותה על גבעה, עד שבאו הדבורים ואכלוה 'הויא ההיא רבינא דהות קא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי מלתא שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא אתא זיבורי ואכלוה'. זה היה העונש שלה בגלל שהיא האכילה מפתה לעני. 'היינו דכתיב: **"ויאמר ד' זעקת סדם ועמרה כי רפה"** (בר' יח כ) ואמר רב יהודה אמר רב: 'על עיסקי ריבה'. ובמדרש רבה (בראשית מט) על פסוק זה: 'רבי חנינא אמר: 'רבה והולכת'.

מה קורה בעולם באותה שעה? אברהם אבינו בונה את החסד בעולם; עושה פונדק, מלמד תורה לרבים ואנשי סדום מתאכזרים ומפיצים חוקי אכזריות ורשע. הורסים את שאברהם בונה. אברהם יוצר אור ומעורר אהבה ורחמים לאומלל ולנדכה ואנשי סדום מחיבים מיתה למי שאינו מתאכזר - וגומל חסד. הרשעה שלהם מתגברת להחשיך את העולם. אחרי התראה של 25 שנה, כי אין מלקין אלא אם כן מתרין. גזר עליהם ד' כליה. **"א'ר לוי: 'אפילו אני (ד') מבקש לשתוק, דינה של ריבה איני מניח אותי"** .. אמר

פרנסה ברווח
לחברה גדולה בהתפתחות:
 • מורים/ת • מנהלי בי"ס
 • מפוטרי חינוך
 • אנשי קשר/ניהול מהריכוזים הדתיים
 • עקרות בית פעילות
 • בעלי מקצועות חופשיים
 לא למכירות / אפשרות מהבית בפריסה ארצית
 טל': 050-8760755

מתחבררים... עם הרב
אמנון יצחק
 שליט"א
ביום חמישי 17/11/05
 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30
מתנ"ס שטיינברג קרית שרת
 רח' גבעת התחמושת 21
 הערב לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם דיבו בן ארן הי"ו ולעי"ג הרב משה לוי בן רחל זצ"ל
 כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"
 הערב מאובטח הכניסה חינם
WWW.SHOFAR.NET

יעמדו על הברכה
 שליה בת שמרית עדיאל בן שמרית לרפואה שלמה
 השותפים: לאונה טונינו בן ג'וליה - אליו אמתי בן אוג'ניו - אודורו ספרדיה בן אמליה לחיים טובים
 Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia
 יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גיוליה לזכות בנן זכר
 Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia

להרויח בגדול
בתוכנית "כח כפלים" 28 \$ מכספי מעשר
 תקבלו סוף שבוע ששי שבת **חינם**
 קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים **חינם**
 טיול לאתרים בצפון **חינם**
 מנוי שנתי לעתון **חינם**
 מנוי לגנזי המלך **חינם**
גנזי המלך חינם מנוי שנתי חינם
 מלא ושלת

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

מס' חשבון בכנה	סוג חשבון	קוד מסלוק	תאריך
2 3 9 2	אסמכתא / מס' מורה של הלקוח בחברה	סוף בנק	כסדר

1. אני/ חצי שם בעלי החשבון משפחה מס' זהות / ח.פ. עיר מיקוד טל. בבית מלאפון

2. ברפי החיוב: [ ] 28 \$ **זכאות ליחיד** [ ] 56 \$ **זכאות לזוג**

3. פרטי ההרשאה: [ ] 20 לחודש [ ] 50 לחודש

4. סכום החיוב ומעורר: [ ] קבע מעל ל"י יחיד [ ] עפי' והקדושת לקביעתם

5. תחית בעלי החשבון

6. גולס (כנה, ע"ס) אב הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליד לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק. טל: 03-677779

כל המשפחה **zázá** נשנש

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי ממולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקקנים

